

Орієнтовний опис професійних компетентностей вчителя відповідно до кваліфікаційних категорій педагогічного працівника

Кваліфікаційна категорія «СПЕЦІАЛІСТ»

Професійна компетентність	Опис	Форма узагальнення
Мовно-комунікативна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Вільно спілкується державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять; влучно застосовує інтонаційні та позамовні засоби виразності мовлення; аргументовано висловлює власні думки державною мовою; вичерпно та чітко відповідає на запитання учнів про різні аспекти навчального матеріалу. - Розробляє навчальні матеріали та викладає навчальні предмети (інтегровані курси) з урахуванням особливостей мовного і культурного досвіду учнів, які належать до корінних народів або національних меншин України (у тому числі таких, що здобувають освіту офіційними мовами Європейського Союзу). - Вчитель іноземної мови має рівень володіння іноземною мовою B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; застосовує ефективні підходи і стратегії розвитку комунікативних умінь учнів з іноземної мови. - Використовує мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідей на запитання; застосовує мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу. 	<p>Розробка навчального заняття, урок, презентація з елементами відповідної компетентності з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Предметно-методична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Знає законодавчі вимоги щодо змісту повної загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми). - Демонструє академічні знання з освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) і володіння методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. - Володіє термінологічною базою освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) відповідно до вимог державного стандарту і методикою моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. - Добирає дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем / розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання. - Використовує навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей, навчає учнів застосовувати їх на практиці. - Використовує міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей у навчанні учнів. - Добирає доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/ навчального предмета (інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку. - Застосовує методики і технології розуміння учнями себе, своїх цінностей і потреб, усвідомлення маніпуляцій і реагування на них; формує та розвиває навички критичного мислення в учнів. - Володіє різними методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів, коригує їх індивідуальні освітні траєкторії учнів з урахуванням отриманих результатів. - У процесі навчання, виховання і розвитку учнів формує у них ціннісні ставлення до суспільства і держави, сім'ї та родини, природи, мистецтва і культури, праці, до себе (до свого фізичного, психічного, соціального «Я»), інших осіб. 	<p>Розробка дидактичних матеріалів, використання їх на уроках з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Інструменти оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.</p> <p>План індивідуальної освітньої траєкторії учня.</p> <p>Участь у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>

Інформаційно-цифрова компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Володіє методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів. - Уміє використовувати цифрові пристрої, їх програмне забезпечення, цифрові сервіси та технології для організації освітнього процесу, професійного спілкування; опрацьовує основні типи даних (тексти, презентації, графіки, електронні таблиці, аудіо- та відеоматеріали тощо); використовує цифрові сервіси та технології для професійного розвитку (онлайн-тренінги, дистанційні курси тощо); уміє захистити власні персональні дані в мережі Інтернет; уникає небезпек в інформаційному просторі, вміє перевіряти надійність джерел і достовірність інформації в мережі Інтернет; розпізнає використання маніпуляційних технологій в мережі Інтернет; дотримується академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів. - Добирає, накопичує, впорядковує та використовує електронні (цифрові) освітні ресурси в освітньому процесі та професійному розвитку. - Уміє вдосконалювати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси відповідно до освітніх потреб учнів; уміє створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси (особисто або спільно з іншими), здійснювати захист відповідної інформації; надає учням доступ до електронних (цифрових) освітніх ресурсів. - Періодично використовує цифрові технології з метою підвищення мотивації учнів до навчання; використовує цифрові технології для планування освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів. 	<p>Сайт або блог як (цифровий) освітній ресурс відповідно до освітніх потреб.</p> <p>Платформи для планування освітнього процесу, оцінювання результатів навчання учнів («Всеосвіта», «На Урок» тощо).</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Психологічна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Усвідомлює вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовує відповідні форми і методи роботи з учнями; розпізнає індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та враховує їх під час планування та здійснення освітнього процесу. - Використовує стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки дітей, їхньої я-ідентичності. - Планує освітній процес (використання методів роботи, навчальних матеріалів, навчальних завдань тощо) та здійснює його для розвитку пізнавальної діяльності учнів. - Підтримує взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формуванню навичок взаємодопомоги та співпраці. 	<p>План роботи співпраці із психологом закладу освіти; елементи форм методів роботи (зустрічі, круглі столи тощо) з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800 (10 % загальної кількості годин).</p>
Емоційно-етична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Розрізняє та усвідомлює власні відчуття, почуття та емоції; управляє своїми емоціями, реакціями та діями, володіє навичками зосередження та утримування уваги, самоусвідомленості, саморегуляції, емпатичного слухання. - Конструктивно реагує на стрес, володіє способами запобігання професійному вигоранню. - Використовує активні форми та методи навчання під час яких учні спрямовують увагу на власні внутрішні переживання, поглиблене особисте розуміння та засвоєння навичок; демонструє власну відкритість до можливих помилок і заохочує до цього учнів. - Поважає розмаїття думок і поглядів, приймає та поцінює інакшість. 	<p>Протокол педради, засідання професійних об'єднань, зборів, нарад, де вивчається це питання</p>
Компетентність педагогічного партнерства	<ul style="list-style-type: none"> - Застосовує механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин з учнями в освітньому процесі. - Визначає та враховує запити і очікування батьків щодо навчання своїх дітей та особистої участі в освітньому процесі. 	<p>Робота з батьками, протоколи батьківських</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Знає основні ролі і завдання членів команди психолого- педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами. 	<p>зборів, позакласна робота спільно з батьками тощо.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Інклюзивна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Використовує інструменти забезпечення інклюзивного навчання; застосовує принципи і стратегії універсального дизайну та розумного пристосування для забезпечення доступності освітнього середовища. - Застосовує індивідуальний та диференційований підходи для надання індивідуальної підтримки учням; розробляє (за потреби) індивідуальну програму розвитку, індивідуальний навчальний план для осіб з особливими освітніми потребами спільно з іншими фахівцями та батьками. - Виявляє потреби, здібності, інтереси, навчальні можливості учнів та організовує з їх урахуванням процес навчання, виховання і розвитку. 	<p>Індивідуальна програма розвитку, індивідуальні навчальні плани, план-конспект уроку, план виховної роботи з використанням інструментів забезпечення інклюзивного навчання з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800 (10 % загальної кількості годин).</p>
Здоров'язбережувальна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Застосовує під час організації освітнього середовища правила безпеки життєдіяльності, санітарні правила та норми, протиепідемічні правила, засади раціональної організації праці та відпочинку. - Добирає та застосовує в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси. - Своєчасно розпізнає ознаки насильства, булінгу (цькування), здійснює заходи щодо запобігання та протидії насильству, булінгу (цькування). - Володіє методиками профілактично-просвітницької роботи щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни. - Планує та здійснює освітній процес з урахуванням засад здорового та безпечного способів життя. - Популяризує здоровий та безпечний способи життя, формує стійкий інтерес і позитивну мотивацію учнів до особистої гігієни, фізичної активності і відпочинку, безпечної поведінки, здорового харчування, запобігання шкідливим звичкам. - Дотримується у професійній діяльності правил безпеки життєдіяльності, санітарно-гігієнічних вимог, протиепідемічних правил; володіє прийомами збереження особистого фізичного та психічного здоров'я під час професійної діяльності. - Знає умови надання домедичної допомоги відповідно до законодавства; розпізнає зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини; володіє прийомами та навичками надання домедичної допомоги в різних ситуаціях; надає домедичну допомогу учасникам освітнього процесу у випадку погіршення самопочуття, отримання травм та інших 	<p>Розробка виховної години, бесіди, заняття, брошури тощо з урахуванням академічної доброчесності.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>

	ситуаціях (у разі потреби).	
Проектувальна компетентність	Організовує освітнє середовище безпечно та з урахуванням індивідуальних особливостей та освітніх потреб учнів.	Освітнє середовище навчального кабінету: план роботи, інструктажі тощо.
Прогностична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Визначає цілі, завдання та очікувані результати навчального заняття, іншого освітнього заходу. - Планує хід навчального заняття, чітко розраховує для кожного його етапу необхідний час і забезпечує можливість зворотнього зв'язку із учнями; аналізує навчальний матеріал, що має бути опанований учнями та передбачає труднощі, які можуть виникнути у них щодо засвоєння матеріалу; планує освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, особливостей освітньої діяльності закладу освіти; моделює навчальні заняття на основі компетентнісного діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів. 	Календарно-тематичний план Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800
Організаційна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Організовує та скеровує взаємодію учнів в ході навчального заняття відповідно до навчальних цілей і способів засвоєння матеріалу учнями; використовує ефективні засоби для навчання, виховання і розвитку учнів у ході навчального заняття і позанавчальній діяльності; уміє оптимально розподіляти час навчального заняття; застосовує прийоми організації індивідуальної, групової, колективної діяльності учнів. - Організовує навчальні заняття різних типів; застосовує різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до їх дидактичних цілей і поставлених завдань, з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей учнів; здійснює пошук нових, сучасних форм навчальної та пізнавальної діяльності учнів і використовує їх у педагогічній діяльності. 	Елементи розробленого заняття із застосуванням сучасних форм навчальної і пізнавальної діяльності учня з урахуванням академічної доброчесності. Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800
Оцінювально-аналітична компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Здійснює різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання; застосовує формувальне оцінювання з метою підтримки учнів в освітньому процесі, забезпечення компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів у навчанні; добирає завдання для оцінювання результатів навчання учнів відповідно до державних стандартів освіти, адаптує або вдосконалює їх (за потреби). - Розробляє критерії формувального оцінювання результатів навчання учнів; урахує результати формувального та підсумкового оцінювання для визначення разом із учнями цілей навчання. - Використовує методи аналізу результатів навчання учнів з метою подальшого врахування у плануванні освітнього процесу; конструктивно коментує результати виконаних учнями завдань; аналізує помилки і труднощі учнів з метою надання їм підтримки у навчанні. - Використовує методи, прийоми для розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання. 	Сучасні практики оцінювання учнів на уроках: види оцінювання результатів навчання учнів (тести, самостійні, контрольні завдання тощо з урахуванням академічної доброчесності). Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800
Інноваційна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Визначає доцільність застосування різних методів наукового пізнання (спостереження, експеримент, збір та аналіз даних тощо) в освітньому процесі відповідно до змісту навчання. 	Участь в інноваційній та дослідно-експериментальній

	<ul style="list-style-type: none"> - Добирає та застосовує інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності, оцінює їхню результативність. - Аналізує різноманітні підходи до розв'язання проблем, визначає їхні переваги та ризики, застосовує різні джерела для пошуку додаткової інформації, що є важливою для розв'язання проблем і запобігання їм. - Демонструє відкритість до ідей та рішень усіх учасників освітнього процесу, готовність розглядати пропозиції та апробувати нові підходи до розв'язання проблем і запобігання їм. 	<p>роботі регіонального рівня: «Росток», «Інтелект України», «На крилах успіху» тощо (програми, модулі, розробки занять з урахуванням академічної доброчесності).</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Здатність до навчання впродовж життя	<ul style="list-style-type: none"> - Визначає операційні цілі підвищення фахової майстерності відповідно до власних професійних потреб. - Планує власний професійний розвиток відповідно до визначених цілей. - Обирає види, форми, програми та суб'єктів підвищення кваліфікації відповідно до власних професійних потреб. - Взаємодіє з педагогом-наставником, іншими вчителями для забезпечення особистого професійного розвитку та адаптації до умов професійної діяльності. 	<p>Результат роботи з педагогом-наставником, іншими учителями (плани, бесіди, інструктажі).</p> <p>План власного професійного розвитку відповідно до визначених цілей.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>
Рефлексивна компетентність	<ul style="list-style-type: none"> - Аналізує та оцінює результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів, моніторингових досліджень тощо), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності. - Визначає відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних освітніх потреб учнів тощо). 	<p>План індивідуального професійного розвитку відповідно до визначених цілей.</p> <p>Підвищення кваліфікації відповідно до Постанови №800</p>